

Oponentský posudek Diplomové práce

Výkladový a překladový slovník matematických termínů (francouzština, čeština) – zaměření aritmetika, algebra

Autor : **Zuzana Národová**

Vedoucí práce : doc. RNDr. Jarmila Novotná, CSc.

Oponent : Dr. PhDr. Renáta Listíková, Katedra francouzského jazyka a literatury UK PedF

Diplomová práce Zuzany Národové je zdařilou a záslužnou prací mezioborovou, v níž diplomatka zúročuje obě studijní specializace, matematiku a francouzštinu. Zvolila si téma lexikografické, tedy vytvořit výkladový a překladový česko-francouzský a francouzsko-český slovník matematické terminologie, včetně jeho interaktivní elektronické podoby. Jak uvádí diplomantka v úvodu, slovník je určen především studentům a pedagogům francouzských dvojjazyčných sekcí základních a středních škol, ale mohl by být s úspěchem využíván i při studiu a výuce francouzské odborné terminologie v různých vědních oborech pracujících s matematickými pojmy. Vypracování takového slovníku včetně jeho interaktivní verze uložené na CD-ROMu, je proto nepochybně stěžejním meritem předložené diplomové práce, zvláště podařilo-li by se prosadit ho do školní praxe. Ostatně lze se právem domnívat, že zpracovaný slovník matematické terminologie by mohl být užitečnou pomůckou pro širší odbornou veřejnost a jistě by ho uvítali překladatelé odborného jazyka za situace, kdy lexikografické pomůcky cizojazyčné odborné terminologie jsou sice velmi žádané, avšak, zvláště pro francouzštinu, ojedinělé. Při konkrétním zpracování tématu se diplomantka opírá o německou a anglickou obdobu slovníku matematické terminologie, které vznikly jako DP na Katedře matematiky a didaktiky matematiky PedF, opomenula však Francouzsko-český slovník matematické terminologie zpracovaný v rámci diplomové práce Marka Nerada (DP obhájena v roce 2005 na Katedře francouzského jazyka a literatury PedF).

V první stručné části přináší předložená diplomová práce jednak popis pracovního postupu a problémů, s nimiž se autorka setkala při elektronickém zpracování slovníku, jednak postup při přípravě, následném uskutečnění a vyhodnocení "Výzkumného šetření" mezi studenty pražského gymnázia Josefská, jehož smyslem je prokázat užitečnost a potřebnost česko-francouzského a francouzsko-českého slovníku matematických pojmů. Za podnětnou je třeba považovat zvláště tu část průzkumu, kdy autorka vyhodnocuje výsledky samotného přístupu studentů gymnázia k práci se slovníkem a jejich schopnost porozumět, nebo také ne, francouzskému zadání příkladu na základě předběžných znalostí francouzštiny. V závěru autorka dospěla k nijak překvapivému konstatování, že rozumět odborné terminologii vědního oboru je specifickou dovedností, jež se může jen z menší části opírat o běžnou znalost cizího jazyka. Možná, že se ve vyhodnocení výzkumu mohla diplomantka rovněž zaměřit i na zhodnocení připravenosti studentů gymnázia odbornou terminologií rozlišit a pracovat s ní.

Stěžejní část diplomové práce zaujímá samotný slovník. K jeho vypracování diplomantka zpracovala úctyhodné množství jak českých tak francouzských učebnic matematiky základních a středních škol, stejně jako osvědčila schopnost odborné práce s překladovými i výkladovými slovníky, i když, pravda, nepracovala zdaleka se všemi, které jsou na českém trhu k dispozici, což ovšem nebylo smyslem jejího snažení. Ke kladům metodického přístupu diplomantky nutno přičíst i pragmatické využití možností Internetu, aniž by se nechala zahltit podružnými informacemi a odvést pozornost od tématu. Je třeba ocenit komplexní pojetí francouzské části slovníku, kdy je vedle překladu a výkladu daného pojmu uvedena nejen fonetická transkripce francouzského pojmu, ale i konkrétní příklad jeho užití v

jazykovém kontextu. V tomto smyslu lze zpracovaný slovník rozhodně považovat za cenný a nárokům lexikografické práce odpovídající počín, stejně jako vítaný příspěvek k didaktice matematiky.

Jen skromné teoretické části práce, kde autorka popisuje svá metodologická východiska a postupy, třeba vytknout příliš osobní a neformální tón. Jedná se spíše o vyprávění než o výklad teoretického zázemí odborné práce (např. "Nad uspořádáním interaktivního slovníku jsem si dlouho lámala hlavu." str. 11 apod.). Z toho patrně plynou i některá nevysvětlená či nezdůvodněná tvrzení např.:

- internetové stránky, kam psali francouzští studenti byly "největším přínosem" (str. 7) - proč? a z jakého důvodu diplomantčíným "největším pomocníkem" byl Internet a nikoliv slovníky? Právě odpovědi na tyto otázky by mohly doplnit teoretické zázemí diplomantčiny práce a vysvětlit specifické rozdíly mezi slovníkem odborné terminologie a výkladovým slovníkem jazyka, a upozornit na úskalí práce s nimi.

- "U každého termínu, který je uveden ve slovníku..." (str. 8) - z této formulace plyne, že definice ozřejmující každý pojem včetně "ukázkové věty" je součástí jak české, tak francouzské části slovníčku, ve skutečnosti se však týká jen části francouzské.

- Proč autorka zvolila české abecední řazení i ve francouzské části slovníku? hledat např. heslo "chiffre" nikoliv pod písmenem "C", ale pod ve francouzštině neexistujícím "CH" je nesytemové a matoucí.

- Lze vytknout několik gramatických chyb v českém textu, např.: "zabývat se nastavování" namísto nastavováním; "Druhá část z absolutními hodnotami ..." str. 29 a několik dalších.

Jelikož sestavený interaktivní česko-francouzský a francouzsko-český slovník matematických pojmů by byl nepochybně přínosem pro studenty bilingvních gymnázií, ale i dalších studentů na českých školách, a autorka tuto stránku akcentuje, mohla by při obhajobě vysvětlit, jakým způsobem by bylo možné zajistit, aby se do škol skutečně dostal ve své tištěné i elektronické podobě.

Předloženou diplomovou práci Zuzany Národové doporučuji k obhajobě.

Dr. PhDr. Řenáta Ľistiková